

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. helmikuuta 2017
(OR. en)

6128/1/17
REV 1

JAI 102
COPEN 37
GENVAL 10
EUROJUST 22
ENFOPOL 59
ENFOCUSTOM 31

SAATE

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	11501/16
Asia:	Yhteiset tutkintaryhmät – Käytännön opas

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä yhteisiä tutkintaryhmiä koskeva käytännön opas siinä muodossa kuin yhteisten tutkintaryhmien verkoston sihteeristö on sen esittänyt. Oppaan on laatinut yhteisten tutkintaryhmien verkosto yhteistyössä Eurojustin, Europolin ja Euroopan petostentorjuntaviraston OLAFin kanssa. Opas täydentää aiemmin julkaistua yhteisten tutkintaryhmien käsikirjaa käytännön kokemusten pohjalta. Yhteisten tutkintaryhmien päivitetty mallisopimus¹ on sisällytetty oppaaseen.

¹ EUVL C 18, 19.1.2017, s. 1–9.

YHTEISET TUTKINTARYHMÄT

Käytännön opas

Sisällysluettelo

1. Tavoite	4
2. Yhteisten tutkintaryhmien toiminta-ajatus ja oikeudellinen kehys	4
2.1 Määritelmä.....	4
2.2 Oikeudellinen kehys	5
3. Yhteisen tutkintaryhmän perustaminen.....	6
3.1 Milloin on paikallaan perustaa yhteinen tutkintaryhmä?.....	6
3.1.1 Soveltuvat tapaukset.....	6
3.1.2 Käytännön seikkoja	7
3.2 Sopimus yhteisestä tutkintaryhmästä.....	8
3.3 Ryhmän rakenne	8
3.3.1 Ryhmän kokoonpano	8
3.3.2 Ryhmän osallistujat.....	9
3.4 Ilmoittaminen Europolille yhteisten tutkintaryhmien perustamisesta.....	9
4. Yhteisen tutkintaryhmän toiminta.....	9
4.1 Oikeudellinen kehys	9
4.2 Operatiivisten toimien suunnittelu ja koordinointi	10
5. Yhteisen tutkintaryhmän toiminnan lopettaminen ja arviointi	11
LIITTEET	12
Liite I – Usein kysyttyä	12
1. Miten yhteisen tutkintaryhmän perustaminen käytännössä tapahtuu?.....	12
2. Vaativatko yhteisten tutkintaryhmien tapaukset enemmän aikaa ja resursseja kuin muut rajatylittävät tapaukset?.....	12
3. Soveltuuko yhteinen tutkintaryhmä käytettäväksi kiireellisissä tapauksissa?	13
4. Onko yhteisellä tutkintaryhmällä "johtava maa"?.....	13
5. Onko Eurojustin tai Europolin osallistuminen pakollista? Mitä EU-rahoituksen saamiseksi vaaditaan? Voivatko muut tahot osallistua?.....	14
6. Onko kaikissa asianomaisissa maissa oltava käynnissä oma tutkinta ennen kuin yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa?.....	14
7. Onko jokaisen sopimuspuolen nimettävä johtaja yhteiseen tutkintaryhmään?	15
8. Voiko sama valtio nimetä useita johtajia yhteiseen tutkintaryhmään?.....	15
9. Voivatko muut henkilöt kuin lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset olla mukana yhteisen tutkintaryhmän operaatioissa?.....	16
10. Miten tietoa ja todistusaineistoa vaihdetaan yhteisen tutkintaryhmän sisällä? Miten tämä vaikuttaa kansallisiin menettelyihin?.....	16
11. Miten vaihdetaan tietoja ja todisteita, jotka on kerätty ennen yhteisen tutkintaryhmän perustamista?....	17
12. Milloin yhteisen tutkintaryhmän keräämä todistusaineisto voidaan ottaa tutkittavaksi kansallisessa tuomioistuimessa?	17
13. Mistä saa tietoa yhteisen tutkintaryhmän osallistujien kansallisesta lainsäädännöstä johtuvista julkistamisvaatimuksista?	18
14. Miten keskinäisen oikeusavun yhteydessä saatu todistusaineisto jaetaan yhteisessä tutkintaryhmässä?	18
15. Estääkö yhteinen tutkintaryhmä käyttämästä muunlaista poliisi- ja oikeudellista yhteistyötä?.....	19

Liite II – EU:n virastojen ja elinten tuki yhteisille tutkintaryhmille	20
1. Eurojust	
1.1 Tehtävä ja toimenkuva.....	20
1.2 Eurojustin kansallisten jäsenten osallistuminen yhteiseen tutkintaryhmään.....	21
1.3 Eurojustin tuki yhteisille tutkintaryhmille	21
2. Europol	22
2.1 Europolin tehtävä ja rakenne	22
2.2 Oikeusperusta Europolin osallistumiselle yhteisiin tutkintaryhmiin	23
2.3 Europolin operatiivinen tuki yhteisille tutkintaryhmille.....	23
3. OLAF	24
3.1 Tehtävä ja toimenkuva	24
3.2 Oikeusperusta OLAFin osallistumiselle yhteiseen tutkintaryhmään.....	25
3.3 OLAFin tuki yhteisille tutkintaryhmille.....	26
Liite III – Yhteisten tutkintaryhmien mallisopimus	28
Liite IV – Tarkistuslista operatiivisten toimintojen suunnittelua ja koordinoitua varten	38
1. Yleistä.....	38
2. Eri rikoksiin liittyviä kysymyksiä	39

1. Tavoite

Tässä käytännön oppaassa annetaan alan toimijoille tietoa, ohjeita ja neuvoja yhteisten tutkintaryhmien perustamista varten. Oppaan on laatinut yhteisten tutkintaryhmien verkosto yhteistyössä Eurojustin, Europolin ja OLAFin kanssa, ja se täydentää aiemmin julkaistua *Yhteisten tutkintaryhmien käsikirjaa* käytännön kokemusten pohjalta.

Yhteisten tutkintaryhmien verkosto

Yhteisten tutkintaryhmien kansallisten asiantuntijoiden eurooppalainen verkosto (yhteisten tutkintaryhmien verkosto) perustettiin vuonna 2005. Verkoston tavoitteena on edistää yhteisten tutkintaryhmien käyttöä alan toimijoiden keskuudessa. Jokainen jäsenvaltio on nimennyt verkostoon yhden tai useampia kansallisia asiantuntijoita, jotka edustavat oikeuslaitosta (tuomarit, syyttäjät, oikeusministerit) ja lainvalvontaviranomaisia (poliisit, sisäministeriöt). Kansallisella tasolla asiantuntijat toimivat yhteyshenkilöinä, joihin alan toimijat voivat ottaa yhteyttä halutessaan neuvoja yhteisten tutkintaryhmien perustamisessa. Yhteisten tutkintaryhmien verkoston jäsenillä on kokemusta ryhmien toiminnasta omassa jäsenvaltiossaan ja pääsy tietoihin käytännön näkökohdista, joita liittyy yhteisiin tutkintaryhmiin muiden jäsenvaltioiden kanssa. Verkoston sihteeristö on toiminut Eurojustin yhteydessä vuodesta 2011. Sihteeristö edistää ja tukee yhteisten tutkintaryhmien verkoston toimintaa ja antaa sille uusia virikkeitä.

Voit ottaa yhteyttä oman maasi yhteisten tutkintaryhmien asiantuntijoihin käytettävissä olevien kansallisten kanavien (esim. intranetit) kautta. Jos et löydä tarvitsemiasi tietoja, ota yhteyttä verkoston sihteeristöön: jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

2. Yhteisten tutkintaryhmien toiminta-ajatus ja oikeudellinen kehys

2.1 Määritelmä

Yhteinen tutkintaryhmä on kansainvälisen yhteistyön väline, joka perustuu kahden tai useamman valtion toimivaltaisten viranomaisten (oikeusviranomaisten, kuten tuomareiden ja tutkintatuomareiden, ja lainvalvontaviranomaisten) väliseen sopimukseen. Yhteinen tutkintaryhmä perustetaan määräajaksi ja tiettyä tarkoitusta varten tekemään rikostutkintaa yhdessä tai useammassa tutkintaryhmään osallistuvassa valtiossa.

Perinteiseen poliisi- ja oikeudelliseen yhteistyöhön verrattuna yhteisillä tutkintaryhmillä saadaan seuraavanlaisia lisähyötyjä:

- Yhteisen tutkintaryhmän avulla voidaan kerätä ja vaihtaa tietoja ja todistusaineistoa suoraan tarvitsematta turvautua perinteisiin keskinäisen oikeusavun kanaviin. Tietojen ja todisteiden keräämisessä noudatetaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa ryhmä toimii, ja niitä voidaan jakaa (pelkästään) yhteistä tutkintaryhmää koskevan sopimuksen perusteella; ja
- Ryhmän lähetetyt jäsenet (eli muusta kuin yhteisen tutkintaryhmän toimintavaltiosta lähtöisin olevat jäsenet) voivat kansallisen lainsäädännön ja/tai yhteisen tutkintaryhmän johtajan asettamissa rajoissa olla läsnä ja osallistua tutkintatoimiin, joita toteutetaan heidän lähtövaltionsa ulkopuolella.

Yhteiset tutkintaryhmät ovat erittäin toimiva ja tehokas yhteistyöväline, joka helpottaa useissa valtioissa samanaikaisesti toteutettavien tutkinta- ja syytetoimien koordinoimista.

2.2 Oikeudellinen kehys

EU:n oikeudellinen kehys yhteisten tutkintaryhmien perustamiseksi jäsenvaltioiden kesken on esitetty vuonna 2000 tehdyn keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan yleissopimuksen 13 artiklassa² ja yhteisistä tutkintaryhmistä vuonna 2000 tehdyssä puitepääöksessä³. Kaikki jäsenvaltiot ovat tähän mennessä panneet täytäntöön toisen tai molemmat näistä oikeusperustoista.

Eurooppalaista tutkintamääräystä ei voi käyttää yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevaan pyyntöön⁴.

Yhteisiä tutkintaryhmiä voidaan perustaa myös muiden kansainvälisten välineiden perusteella, erityisesti Euroopan unionin ulkopuolisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden välillä. Seuraavissa sopimuksissa on oikeusperusta yhteisten tutkintaryhmien perustamista varten:

- Euroopan unionin sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välinen sopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn yleissopimuksen ja siihen vuonna 2001 liitetyn pöytäkirjan tiettyjen määräysten soveltamisesta⁵;
- keskinäisestä oikeusavusta Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn sopimuksen 5 artikla⁶;
- poliisiyhteistyöstä Kaakkois-Euroopan kanssa tehdyn yleissopimuksen (PCC-SEE) 27 artikla⁷; sopimusta sovelletaan useiden jäsenvaltioiden (Itävalta, Bulgaria, Unkari, Romania, Slovenia) ja Balkanin maiden (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Moldova, Montenegro, Serbia) välillä;
- keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan 20 artikla⁸;

² Yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, EYVL C 197, 12.7.2000, s. 1–23. [Saatavilla täältä.](#)

³ Neuvoston puitepäätos, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, yhteisistä tutkintaryhmistä, EYVL L 162, 20.6.2002, s.1–3. [Saatavilla täältä.](#)

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/41/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä, EUVL L 130, 1.5.2014, s. 1–36. [Saatavilla täältä.](#)

⁵ EUVL L 26, 29.1.2004, s. 3–9.

⁶ EUVL L 181, 19.7.2003, s. 34–42.

⁷ Rekisteröinti Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeristössä: Albania, 3. kesäkuuta 2009, nro 46240; ks. <http://www.pccseesecretariat.si/>.

⁸ CETS nro182; ks. <http://www.conventions.coe.int/?lg=fr>.

- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen 9 artikla⁹;
- kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (UNTOC) 19 artikla¹⁰;
- korruption vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (UNCAC) 49 artikla¹¹;
- osallistuvien maiden kahdenväliset sopimukset.

Kaikkia edellä mainittuja välineitä ei sovelleta samojen valtioiden välillä. Kun on kyse yhteisistä tutkintaryhmistä, joihin osallistuu EU:n ulkopuolisia valtioita, ryhmän perustamista koskevassa sopimuksessa voi näin ollen olla tarpeen mainita useita näistä oikeusperustoista. Lisäksi yhteisiin tutkintaryhmiin liittyvien määräysten sisältö voi vaihdella eri välineissä, joten yhteistä tutkintaryhmää koskevaan varsinaiseen sopimukseen voi olla aiheellista sisällyttää erityisjärjestelyjä, jotka täydentävät sovellettavia välineitä.

Yhteisten tutkintaryhmien asiantuntijoiden 10. vuosikokouksen päätelmistä saa yleiskuvan erityishaasteista, joita yhteisiin tutkintaryhmiin liittyy silloin, kun mukana on EU:n ulkopuolisia maita. Päätelmissä on esitetty myös ratkaisuja tällaisiin tilanteisiin.

3. Yhteisen tutkintaryhmän perustaminen

Alan eurooppalaiset toimijat, jotka haluavat perustaa yhteisen tutkintaryhmän, voivat saada helposti asiantuntijaneuvoja ja ohjausta ottamalla yhteyttä jäsenvaltionsa nimeämiin yhteisten tutkintaryhmien kansallisiin asiantuntijoihin. He voivat myös pyytää apua Eurojustilta ja/tai Europolilta tapauksen arvioimiseksi ja sen määrittämiseksi, mitä oikeudellisia tai käytännön toimia tarvitaan yhteisen tutkintaryhmän perustamiseksi¹².

3.1 Milloin on paikallaan perustaa yhteinen tutkintaryhmä?

3.1.1 Soveltuvat tapaukset

EU:n välineissä on kuvattu kaksi erityistilannetta, joissa yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa:

- ***Vaativa rajatylittävä tutkinta:*** yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa, "jos jäsenvaltion on rikoksen selvittämiseksi suoritettava vaikeaa ja vaativaa tutkintaa, jolla on yhteyksiä toiseen jäsenvaltioon".
- ***Toisiinsa liittyvät tutkinnat, jotka vaativat koordinointia:*** yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa, "jos useat jäsenvaltiot suorittavat rikoksen selvittämiseksi tutkintaa, joka tapauksen luonteesta johtuen edellyttää koordinoitua ja yhteistä toimintaa tutkintaan osallistuvissa jäsenvaltioissa".

Samantyyppisiä säännöksiä löytyy useista muista edellä mainituista välineistä (PCC-SEE-yleissopimus, Euroopan neuvoston pöytäkirja).

⁹ Yhdistyneiden kansakuntien sopimussarja, osa 1582, s. 95; ks. <http://www.unodc.org/unodc/en/commissions/CND/conventions.html>.

¹⁰ Yhdistyneiden kansakuntien sopimussarja, osa 2225, s. 209; ks. <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html>.

¹¹ Yhdistyneiden kansakuntien sopimussarja, osa 2349, s. 41; ks. <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.html#UNCACfulltext>.

¹² Lisätietoja Eurojustin ja Europolin operatiivisesta tuesta on liitteissä.

3.1.2 Käytännön seikkoja

Arvioitaessa yhteisen tutkintaryhmän tarpeellisuutta on otettava oikeudellisten vaatimusten lisäksi huomioon käytännön seikkoja, joista voidaan mainita esimerkiksi seuraavat:

- miten monimuotoisia ja pitkälle vietyjä rikollisverkostot tai rikollinen toiminta ovat,
- osallistuvissa maissa toteutettavien tutkintatoimien määrä ja monimutkaisuus, ja
- osallistuvissa maissa toteutettavien tutkintatoimien väliset yhteydet.

Suurimmassa osassa tapauksia, joissa yhteinen tutkintaryhmä perustetaan, asianomaisissa maissa on käynnissä rinnakkaisia tutkintatoimia. Tutkintaa ei kuitenkaan välttämättä aina ole aloitettu kaikissa asianomaisissa maissa, kun yhteistä tutkintaryhmää harkitaan (vaan vain yhdessä tai joissakin niistä). Tällaisissa tapauksissa ensiksi on usein käynnistettävä kansallinen tutkinta muissa asianomaisissa maissa.

Jos tutkinta on jo käynnissä, *kansallisen tutkinnan vaiheella* voi olla merkitystä: kansalliset viranomaiset voivat olla kiinnostuneempia aloittamaan yhteisen tutkinnan, jos heidän oma tutkintansa on vielä suhteellisen alkuvaiheessa ja jos muissa maissa toteutetut tutkintatoimet ovat samassa vaiheessa.

Jos tapauksessa on yhteyksiä useamman kuin kahden maan välillä, otetaan huomioon myös, *miten tiiviisti kyseiset maat ovat mukana*: joskus ensi vaiheessa sovitaan, että yhteistä tutkintaryhmää ei perusteta kaikkien asianomaisten maiden kesken, vaan niiden maiden välillä, jotka ovat tiiviimmin mukana, ja muiden kanssa tehdään yhteistyötä keskinäisen oikeusavun kautta.

Jos yksi tai useampi maa haluaa myöhemmin liittyä yhteiseen tutkintaryhmään, alkuperäistä sopimusta on aina mahdollista muuttaa.

Onkin suositeltavaa, että niiden maiden lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset, jotka harkitsevat yhteisen tutkintaryhmän perustamista, tapaavat keskustellakseen asiasta *mahdollisimman varhaisessa vaiheessa* ennen kuin virallinen ehdotus ja sopimus tehdään.

Eurojust ja Europol voivat olla tässä suhteessa avainasemassa, sillä ne antavat operatiivisissa ja koordinoitavissa kansallisille viranomaisille

- kansainvälisesti kattavamman kuvan tapauksesta,
- mahdollisuuden keskustella rinnakkaisten tutkintatoimien aiheellisuudesta ja menettelyistä, jos suunnitteilla on yhteisen tutkintaryhmän perustaminen, ja
- tietoja kansallisista vaatimuksista yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevan virallisen pyynnön toimittamiseksi (joka on joissain valtioissa ennakoedellytys ryhmän perustamiselle)¹³.

¹³ Ks. keskinäistä oikeusapua koskevan vuoden 2000 yleissopimuksen 13 artiklan 2 kohta. Käytännössä virallista pyyntöä kirjeitse vaaditaan harvoin. Tarkempaa tietoa kansallisesta täytäntöönpanolainsäädännöstä – myös tästä asiasta – on saatavilla verkkoportaalista *JITs restricted area*, jota hallinnoi yhteisten tutkintaryhmien verkoston sihteeristö ja johon EU:n oikeus- ja lainvalvontaviranomaisille voidaan antaa pääsy. Pääsyä voi pyytää sähköpostitse osoitteesta: jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

3.2 Sopimus yhteisestä tutkintaryhmästä

Yhteisten tutkintaryhmien perustamisen helpottamiseksi on laadittu mallisopimus¹⁴. Se on saatavilla editoitavassa muodossa kaikilla virallisilla kielillä Eurojustin ja Europolin verkkosivuilta.

Yhteisten tutkintaryhmien perustamista koskeva mallisopimus on yhteinen *ei-sitova perussopimus*, jota alan toimijat voivat muokata tapauksen mukaan. Vakiomääräyksiä muokataan joskus vastaamaan kansallisen lainsäädännön tai tilapäisten järjestelyjen vaatimuksia. Mallisopimus toimii myös hyödyllisenä luettelona, sillä se kattaa useimmat seikat, jotka on otettava huomioon, jotta yhteinen tutkintaryhmä voi toimia turvallisesti.

EU-mallia käytetään useimmissa EU:n jäsenvaltioiden kesken perustetuissa yhteisissä tutkintaryhmissä. Lisäksi malli on osoittautunut riittävän joustavaksi, jotta sitä voidaan käyttää EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa käytävien keskustelujen pohjana, kun sitä mukautetaan jonkin verran eri oikeusperustoihin. Jotkin jäsenvaltiot ovat myös laatineet kahdenvälisiä mallisopimuksia, jotka voivat auttaa ennakoimaan seikkoja, joita saattaa ilmetä tietyissä tapauksissa, ja jouduttaa keskusteluja yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevan sopimuksen sisällöstä.

Kun on päästy yhteisymmärrykseen yhteisen tutkintaryhmän perustamisesta, Eurojust voi jäsenvaltioiden kansallisten jäsenten kautta avustaa sopimuksen laadinnassa ja keskusteluissa lausekkeista, joilla täydennetään mallisopimusta tai poiketaan siitä. Käytännössä on todettu toimivaksi, että mallisopimus täytetään yhteisellä työkielellä ja käännetään yhteiseen tutkintaryhmään osallistuvien jäsenvaltioiden virallisille kielille vasta sen jälkeen, kun kumppanit ovat sopineet asiakirjan sisällöstä.

Sopimuspuolet voivat muuttaa yhteisen tutkintaryhmän alkuperäistä sopimusta ryhmän toiminta-aikana keskinäisellä sopimuksella, jos sisällön muuttaminen on tarpeen (esim. jos tutkittavat rikokset muuttuvat, uusi osapuoli osallistuu tutkintaan, ryhmän kokoonpano muuttuu tai ryhmän kestoa jatketaan).

3.3 Ryhmän rakenne

3.3.1 Ryhmän kokoonpano

Kukin yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevan sopimuksen osapuoli nimeää seuraavat henkilöt:

- Yhteisen tutkintaryhmän johtajat, joiden tehtävänä on erityisesti valvoa yhteisen tutkintaryhmän toimintaa, kun ryhmä toimii asianomaisen valtion alueella. Kansallisessa lainsäädännössä täsmennetään yleensä, mikä viranomainen on toimivaltainen perustamaan yhteisen tutkintaryhmän (tarvittaessa valtuutusmenettelyllä) ja mikä viranomainen on toimivaltainen toimimaan yhteisen tutkintaryhmän johtajana¹⁵.
- Ryhmän jäsenet – useimmissa tapauksissa lainvalvontaviranomaiset – suorittavat tutkintatoimet ja operatiiviset toimet. Kun nimetyt jäsenet ovat läsnä ja osallistuvat tutkintaan lähtömaansa ulkopuolella, he toimivat "yhteisen tutkintaryhmän lähetettyinä jäseninä".

Yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa vähintään kahden valtion toimivaltaisten viranomaisten välillä. Käytännössä ei ole harvinaista, että yhteisiä tutkintaryhmiä perustetaan useampien kumppanien välillä, jolloin voi olla tarpeen sopia erityisjärjestelyistä, joilla helpotetaan tietojen ja todisteiden vaihtoa.

¹⁴ Neuvoston päätöslauselma yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevasta mallisopimuksesta, EUVL C 18, 19.1.2017, s. 1–9.

¹⁵ Yksityiskohtaista tietoa asiaa koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä on saatavilla verkkoportaalissa *JITs restricted area*.

3.3.2 Ryhmän osallistajat

Sovellettavissa sopimuksissa on yleensä osapuolten lisäksi otettu huomioon myös "*(muiden) elinten virkamiesten*" vapaaehtoinen osallistuminen. Näitä ovat EU:n elimet, Eurojustin kansalliset jäsenet Eurojust-päätöksen 9 f artiklan mukaisesti, Europolin henkilöstö Europol-päätöksen 6 artiklan mukaisesti ja OLAFin henkilöstö.

Tarkempia tietoja Eurojustin, Europolin ja OLAFin osallistumisesta sisällytetään yleensä varsinaisen sopimuksen liitteeseen. Malli tähän löytyy yhteistä tutkintaryhmää koskevasta mallisopimuksesta.

3.4 Ilmoittaminen Eurojustille yhteisten tutkintaryhmien perustamisesta

Eurojust-päätöksen 13 artiklan 5 kohdan¹⁶ mukaisesti toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on tiedotettava osallistuvan jäsenvaltion Eurojustin kansallisille jäsenille yhteisen tutkintaryhmän perustamisesta, vaikka nämä eivät olisikaan osallistujan asemassa.

4. Yhteisen tutkintaryhmän toiminta

4.1 Oikeudellinen kehys

Sovellettaviin välineisiin sisältyvät seuraavat yhteisten tutkintaryhmien operaatioita koskevat periaatteet:

- Yhteisen tutkintaryhmän toiminta tapahtuu noudattaen sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa se toimii ("toimintavaltio"), ja kyseisen valtion nimeämän yhteisen tutkintaryhmän johtajan valvonnassa.
- Lähetetyt jäsenet saavat olla läsnä tutkinnan aikana, ellei toimintavaltion yhteisen tutkintaryhmän johtaja päätä toisin erityisistä syistä.
- Ryhmän johtaja voi määrätä lähetetyt jäsenet suorittamaan tutkintatoimia toimintavaltion ja lähettävän valtion suostumuksella.
- Lähetetyt jäsenet voivat jakaa ryhmän kanssa tietoja, joita on saatavilla heidät lähettäneessä valtiossa. Tarvittaessa he voivat pyytää tämän valtion toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan tutkintaa kansallisessa lainsäädännössä säädetyin, kansallista tapausta koskevin edellytyksin.

¹⁶ Eurojustia koskeva neuvoston päätös 2002/187/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston päätöksellä 2009/426/YOS.

Yhteisen tutkintaryhmän puitteissa vaihdettujen tietojen (joita ei ole voitu saada muutoin) käyttö on rajoitettu erityisyysäännöllä: näitä tietoja saa periaatteessa käyttää (ainoastaan) niihin tarkoituksiin, joita varten ryhmä perustettiin. Ryhmä voi kuitenkin sopia tietojen laajemmasta käytöstä esimerkiksi yhteistä tutkintaryhmää koskevassa sopimuksessa¹⁷.

Lähetettyjen jäsenten suorittaessa tehtäviään toimintavaltiossa heidän katsotaan vastaavan tämän valtion virkamiehiä sellaisten rikosten osalta, joiden kohteeksi he joutuvat tai joita he tekevät¹⁸.

Käytäntö on osoittanut, että yhteisten tutkintaryhmien käytössä on huomattavia eroja, mikä osoittaa, että väline on joustava ja mukautuu kunkin tapauksen erityistarpeisiin. Hyvin monissa tapauksissa tutkintaa esimerkiksi suoritetaan ensiksi samanaikaisesti eri valtioissa, ja ne vaihtavat kerättyjä todisteita säännöllisesti keskenään. Toisessa vaiheessa kukin valtio lähettää yhteisen tutkintaryhmän jäsenet paikalle koordinoitua operatiivista vaihetta varten.

4.2 Operatiivisten toimien suunnittelu ja koordinointi

Yhteisten tutkintaryhmien tavoitteen saavuttamiseksi on kansallisia menettelyjä ja tutkinta- ja syytteenpanotoimien suunnittelua koordinoitava tehokkaasti. Koordinointi ja suunnittelu helpottavat myös rahoitustukea koskevia pyyntöjä, jotka perustuvat suunniteltujen operatiivisten toimien arvioituihin kustannuksiin.

Alan toimijat ovatkin todenneet, että ryhmän on syytä kiinnittää huomiota näihin käytännön seikkoihin ja sopia erityisjärjestelyistä. Tätä varten on laadittu tarkistuslista, ja sovitut järjestelyt voidaan lisätä erilliseen asiakirjaan, jos se katsotaan tarpeelliseksi (ns. operatiivinen toimintasuunnitelma).

Käytännössä on kuitenkin selvästi suositumpaa käyttää epävirallisempia ratkaisuja. Erityisesti Eurojustin ja Europolin tukemia säännöllisiä kokouksia käytetään suunnitteluvälineinä. Järjestelyistä raportoidaan kokousyhteenvedoissa.

Riippumatta siitä, mikä muoto on katsottu paremmaksi, suositellaan keskustelua ja mahdollisuuksien mukaan yhteisten tutkintaryhmien operatiivisten toimien käytännön järjestelyjen kirjaamista, jos niitä ei ole jo esitetty yhteisen tutkintaryhmän sopimuksessa. Tätä varten alan toimijoita pyydetään tutustumaan tämän käytännön oppaan liitteeseen IV, joka sisältää luettelon tässä yhteydessä huomioitavista seikoista.

Lisätietoja Eurojustin, Europolin ja OLAFin tuesta operatiivisen vaiheen aikana on myös tämän käytännön oppaan asiaankuuluvassa liitteessä.

¹⁷ Keskinäistä oikeusapua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 13 artiklan 10 kohdan mukaan yhteisen tutkintaryhmän puitteissa saatuja tietoja voidaan poikkeuksellisesti käyttää (ilman sen valtion etukäteissuostumusta, jossa tiedot saatiin) yleiselle turvallisuudelle aiheutuvan välittömän ja vakavan uhkan ehkäisemiseksi, jos myöhemmin aloitetaan rikostutkinta.

¹⁸ Ks. keskinäistä oikeusapua koskevan yleissopimuksen 15 artikla. Yksityisoikeudellista vastuuta koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat saman sopimuksen 16 artiklassa.

5. Yhteisen tutkintaryhmän toiminnan lopettaminen ja arviointi

Yhteinen tutkintaryhmä perustetaan määräajaksi, jota voidaan jatkaa, jos kumppanit niin sopivat. Osallistujia kehoitetaan olemaan toisiinsa yhteydessä määräajan mahdollisesta jatkamisesta ja koordinoimaan toimiaan hyvissä ajoin, jotta vältetään yhteistyökatkot. Yksipuolisia päätöksiä vetäytyä toiminnassa olevasta yhteisestä tutkintaryhmästä olisi mahdollisuuksien mukaan vältettävä.

Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä tilanteisiin, joissa yhden valtion toimivaltaisten viranomaisten on eri aikatauluista johtuen lopetettava tutkinta ja samalla myös osallistuminen yhteiseen tutkintaryhmään, vaikka muilla kumppaneilla on edelleen tarvetta yhteistyöhön. Saadun palautteen pohjalta tätä kysymystä olisi pohdittava riittävästi ennakolta ja mahdollisesti etsittävä tapauskohtaisia ratkaisuja.

Viimeistään ennen yhteisen tutkintaryhmän toiminnan lopettamista¹⁹ voi olla tarpeen pohtia yhteisen tutkintaryhmän kumppaneiden kesken, kenellä on lainkäyttövalta ja mitä käytännön toimia siihen liittyy (esim. menettelyjen soveltamisalan tarkastelu, toimivallan jako ja/tai mahdollinen siirto, jne.), vaikka sovitut järjestelyt voidaankin toteuttaa yhteisen tutkintaryhmän päättämisen jälkeen.

Yhteisen tutkintaryhmän toimintaan osallistuvien toimijoiden on olennaisen tärkeää arvioida ryhmän toimintaa, jotta asiasta saadaan lisää tietoa ja välineen toimivuutta voidaan parantaa. Alan toimijoiden avuksi on laadittu yhteisen tutkintaryhmän arviointilomake. Kun yhteisen tutkintaryhmän määräaika päättyy, alan toimijoita kehoitetaan tekemään arviointi yhdessä, mieluiten asialle omistetussa kokouksessa. Arviointi on pakollinen yhteisille tutkintaryhmille, jotka ovat saaneet Eurojustilta taloudellista tukea. Tarkempia tietoja ja ohjeita yhteisten tutkintaryhmien arvioinnista ja apua alan toimijoille on saatavissa täältä.

¹⁹ Asiaa saattaa olla tarpeen käsitellä varhaisemmassa vaiheessa, sillä se voi vaikuttaa tutkinnan toteuttamiseen ja operatiiviseen vaiheeseen (esim. eurooppalaisten pidätysmääräysten toimeenpanoon).

LIITTEET

Liite I - Usein kysyttyä

1. Miten yhteisen tutkintaryhmän perustaminen käytännössä tapahtuu?

Yhteisen tutkintaryhmän perustaminen edellyttää ensinnäkin, että asianomaisten valtioiden toimivaltaiset viranomaiset toteavat *yhteisen tavoitteen ja yhteiset edut*, joita tällaisen yhteistyörakenteen perustamisella on. Tätä ennen on vahvistettu ja tarkistettu, että yhteydet eri valtioissa suoritettavaan tutkintaan ovat olemassa. Useimmissa tapauksissa tämä prosessi toteutetaan niin, että kansalliset lainvalvontaviranomaiset vaihtavat ja analysoivat keskenään tietoja, tarvittaessa Europolin tuella.

Toisena vaiheena asianomaisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi päästävä yhteisymmärrykseen tutkintaryhmän perustamisesta tätä koskevan päätöksen tekemiseksi. Yleiskatsaus asiaa koskevista kansallisista säännöistä on saatavilla verkkoportaalissa *JITs restricted area*. Useimmissa jäsenvaltioissa päätös edellyttää syyttäjän tai tuomarin lupaa (joskus ennakkolupaa keskusviranomaiselta). Päätöstä voi edeltää virallinen pyyntö yhteisen tutkintaryhmän perustamiseksi (mutta käytännössä tämä on harvinaista).

Kun yhteinen tutkintaryhmä katsotaan sopivaksi yhteistyötavaksi, sopimuksen luonnostelu voidaan aloittaa, usein Eurojustin tuella. Tämä prosessi olisi pyrittävä saattamaan nopeasti päätökseen, jotta tutkinta ei viivästy tai hidastu. Keskustelujen helpottamiseksi sopimuksen sisältö olisi pidettävä tiiviinä ja mahdollisuuksien mukaan kaikki tarpeettomat yksityiskohdat olisi jätettävä pois (esim. olisi vältettävä yksityiskohtaisia yhteenvetoja tapauksista tutkinnan *tarkoituksen* yhteydessä).

Ks. myös käytännön oppaan kohdat 3.1 ja 3.2.

2. Vaativatko yhteisten tutkintaryhmien tapaukset enemmän aikaa ja resursseja kuin muut rajatylittävät tapaukset?

Yhteisiä tutkintaryhmiä käytetään monimutkaisessa rajatylittävässä tutkinnassa, joka jo sinällään edellyttää riittävästi aikaa ja resursseja kansallisella tasolla. Kuten jo mainittiin (ks. edellä kysymys 1), sopimuksen laadinta olisi saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti, jotta operaatiot eivät viivästy.

Ei ole saatu tietoa siitä, että yhteisiä tutkintaryhmiä käyttävä tutkinta veisi enemmän aikaa kuin muut rajatylittävät tapaukset, ja yhteisten tutkintaryhmien joustavuuden katsotaan yleensä jouduttavan tutkintaa. Ei myöskään ole saatu tietoa siitä, että yhteiset tutkintaryhmät vaatisivat enemmän taloudellisia tai henkilöresursseja kuin muut rajatylittävät tapaukset.

Operatiiviset kokoukset ja yhteisten tutkintaryhmien lähetettyjen jäsenten osallistuminen voivat aiheuttaa lisäkustannuksia (matka- ja majoituskulut), joihin Eurojustilta ja Europolilta voidaan hakea tukea (ks. jäljempänä liite II).

Ks. myös käytännön oppaan kohta 4.1.

3. Soveltuuko yhteinen tutkintaryhmä käytettäväksi kiireellisissä tapauksissa?

Kun yhteinen tutkintaryhmä on perustettu, se on joustava väline toimivaltaisten viranomaisten reaaliaikaista yhteistyötä varten ja helpottaa kiireellisten operaatioiden toteuttamista. Tällaisia ovat esimerkiksi valvotut läpilaskut, samanaikaiset koordinoituidut operaatiot ja laajojen kansainvälisten tapausten tutkinta.

Kun tarvitaan kiireellisiä toimia ennen kuin yhteinen tutkintaryhmä on perustettu (esim. pidätykset tai valvotut läpilaskut, joita ei voida lykätä), yhteistyö muiden kanavien kautta (poliisin tietojenvaihto ja/tai keskinäinen oikeusapu) ja ryhmän perustaminen myöhemmin ovat aina mahdollisia vaihtoehtoja.

Ks. myös käytännön oppaan kohdat 3.1, 3.2 ja 4.2.

4. Onko yhteisellä tutkintaryhmällä "johtava maa"?

Yhteisen tutkintaryhmän perustaminen ja sen toiminta perustuvat kansallisten viranomaisten keskinäiseen sopimukseen. Yhteistyö perustuu yhtäläiseen asemaan, mikä tarkoittaa, että yhteisen tutkintaryhmän yhteistyö ei vaikuta toimivaltaan, jota lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset käyttävät kansallisen lainsäädännön nojalla.

Käytännössä osapuolet voivat sopia, että yksi niistä, esimerkiksi valtio, johon järjestäytyneen rikollisryhmän toiminta vaikuttaa eniten tai jolla on kaikkein kattavin käsitys sen toiminnasta, ottaa aloitteellisemman roolin ja/tai tosiasiallisesti huolehtii kansallisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Tällainen järjestely voi auttaa varmistamaan asianmukaisen koordinoinnin ryhmän sisällä, noudattaen täysin kansallisten viranomaisten toimivaltaa.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 3.3.

5. Onko Eurojustin tai Europolin osallistuminen pakollista? Mitä EU-rahoituksen saamiseksi vaaditaan? Voivatko muut tahot osallistua?

Eurojustin ja/tai Europolin osallistuminen yhteisiin tutkintaryhmiin on vapaaehtoista. Kansalliset viranomaiset päättävät, haluavatko ne hyödyntää näiden tarjoamaa tukea (yleiskatsaus tuesta, ks. liite II).

Jotta yhteinen tutkintaryhmä voisi saada Eurojustin rahoitusta, asianomaisten jäsenvaltioiden Eurojustin kansallisia jäseniä on pyydetävä osallistumaan sen toimintaan. Tämän vaatimuksen täyttäminen vahvistetaan merkitsemällä rasti vastaavaan ruutuun hakulomakkeessa. Ihannetapauksessa tämä pyyntö olisi sisällytettävä erilliseen asiakirjaan (esim. yhteisestä tutkintaryhmästä tehdyn sopimuksen liitteeseen, jossa selvitetään osallistujien tehtävät, lausekkeena itse sopimukseen tai mainintana Eurojustille Eurojust-päätöksen 13 artiklan 5 kohdan mukaisesti toimitettavissa tiedoissa, jne.).

Sovellettavissa EU:n ja kansainvälisissä välineissä viitataan yleensä myös "muiden elinten" osallistumiseen yhteiseen tutkintaryhmään. OLAF on toistaiseksi ollut ainoa "muu elin", joka on osallistunut yhteiseen tutkintaryhmään Europolin ja Eurojustin lisäksi.

Ks. myös käytännön oppaan kohdat 3.3.2 ja 3.4.

6. Onko kaikissa asianomaisissa maissa oltava käynnissä oma tutkinta ennen kuin yhteinen tutkintaryhmä voidaan perustaa?

EU:n välineissä ei nimenomaisesti edellytetä, että kaikissa osallistuvissa valtioissa on oltava käynnissä kotimainen tutkinta, kun yhteinen tutkintaryhmä perustetaan.

Kohdassa 3.1.1. tarkoitetuista kahdesta tapauksesta vain yksi (*toisiinsa liittyvät tutkinnat, jotka vaativat koordinoitua*) viittaa selvästi rinnakkaisiin menettelyihin, kun taas toisessa (*vaativat rajatylittävät tutkinnat*) yhdessä asianomaisista valtioista käynnissä oleva tutkinta vaikuttaa riittävältä. Lisäksi täytäntöönpanolainsäädännön lähempi tarkastelu osoittaa, että eräissä jäsenvaltioissa kotimaisen tutkinnan vireillepano ei ole ennakoedellytys yhteisen tutkintaryhmän perustamiselle²⁰.

Kuitenkin suurimmassa osassa tapauksia rinnakkaiset menettelyt ovat käynnissä, kun ryhmä perustetaan.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 3.3.

²⁰ Yksityiskohtaista tietoa asiaa koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä – myös tästä asiasta – on saatavilla verkkoportaalissa *JITs restricted area*.

7. Onko jokaisen sopimuspuolen nimettävä johtaja yhteiseen tutkintaryhmään?

Yhteisiä tutkintaryhmiä koskevissa voimassa olevissa välineissä ei täsmennetä, onko jokaisen sopimuspuolen nimettävä ryhmään johtaja. Niissä mainitaan kuitenkin, että *ryhmän johtajan on oltava sellaisen rikostutkintaan osallistuvan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen edustaja, jossa tutkintaryhmä toimii*, mikä voi viitata siihen, että jokaisen valtion, jossa ryhmä toimii, olisi nimettävä ainakin yksi ryhmän johtaja. Tämä onkin käytäntönä suurimmassa osassa tapauksista.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 3.3.1.

8. Voiko sama valtio nimetä useita johtajia yhteiseen tutkintaryhmään?

Yhteisiä tutkintaryhmiä koskevissa voimassa olevissa välineissä ei täsmennetä, onko jokaisen sopimuspuolen nimettävä vain yksi johtaja.

Käytännössä niissä jäsenvaltioissa, joissa sekä tutkintatuomari että syyttäjä osallistuvat saman tapauksen käsittelyyn, on mahdollista nimetä kaksi ryhmän johtajaa.

Ongelmaksi voi muodostua se, että yhteinen tutkintaryhmä tutkii rikoksia, joita tutkivat useassa toisiinsa liittyvässä tutkinnassa saman valtion eri viranomaiset. Tämä voi vaikuttaa ryhmän tehokkuuteen, jos viranomaisilla ei ole samoja näkemyksiä asiasta. Aina kun se on mahdollista, (toisiinsa liittyvien) tutkintojen koordinointi olisi näin ollen varmistettava kansallisella tasolla ennen yhteisen tutkintaryhmän perustamista siten, että kukin osallistuva valtio nimeää vain yhden johtajan.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 3.3.1.

9. Voivatko muut henkilöt kuin lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset olla mukana yhteisen tutkintaryhmän operaatioissa?

Kuten muussakin tutkinnassa, muiden kuin lainvalvonta- tai oikeusviranomaisten osallistuminen operaatioihin voi olla hyödyksi asian ratkaisun kannalta (esimerkiksi teknisen rikostutkinnan asiantuntijat tai valtiosta riippumattomat järjestöt, erityisesti, kun on kyse uhrien tukemisesta). Jos tämäntyyppistä osallistumista kaavaillaan, siitä voi olla hyvä keskustella kumppanien kesken, kun yhteistä tutkintaryhmää ollaan perustamassa.

Lähetetyt ryhmän jäsenet voivat saada yhteisen tutkintaryhmän toimintavaltion johtajalta määräyksen suorittaa tutkintatoimia. Tämä selittää sen, miksi ryhmän jäsenet ovat käytännössä virkamiehiä, joilla on valmiudet toteuttaa tällaisia toimenpiteitä valtiossa, joka on lähettänyt heidät.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 3.3.1.

10. Miten tietoa ja todistusaineistoa vaihdetaan yhteisen tutkintaryhmän sisällä? Miten tämä vaikuttaa kansallisiin menettelyihin?

EU:n ja kansainväliset välineet sääntelevät pääosin yhteisten tutkintaryhmien jäsenten mahdollisuutta saada ryhmän keräämiä tietoja ja todisteita ja käyttää niitä, eivät näiden tietojen ja todisteiden vaihtoon sovellettavia edellytyksiä. Näin ollen yhteisen tutkintaryhmän johtajien ja jäsenten on noudatettava kansallista lainsäädäntöä ja tavanomaista käytäntöä.

Kokemus on osoittanut, että alan toimijat suosivat voimakkaasti epävirallisia viestintäkanavia. Tietosuojan ja turvallisuuden kannalta voi olla suositeltavaa käyttää SIENA-sovellusta²¹ tai vaihtoehtoisesti Eurojustin tähän varattuja laitteita ja suojattua sähköpostia, jotka saadaan käyttöön yhteisten tutkintaryhmien rahoitusohjelmien puitteissa. Lisäksi henkilötietojen suojaa olisi käsiteltävä ryhmän kumppaneiden välillä, ottaen huomioon sovellettavat EU:n puitteet²².

Ks. myös käytännön oppaan kohta 4.

²¹ Suojatun tiedonvaihdon verkkosovellus SIENA on Europolin suunnittelema väline nopeaa, turvallista ja käyttäjäturvallista viestintää ja rikoksiin liittyvien operatiivisten ja strategisten tietojen ja tiedustelutietojen vaihtoa varten.

²² Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta, EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89.

11. Miten vaihdetaan tietoja ja todisteita, jotka on kerätty ennen yhteisen tutkintaryhmän perustamista?

Tämä kysymys on käytännössä ratkaistu eri tavoin: on vaihdettu keskinäisiä oikeusapupyynnöitä, olemassa olevia todisteita on vaihdettu omaehtoisesti (keskinäistä oikeusapua koskevan vuoden 2000 yleissopimuksen 7 artikla), jne. Useimmissa tapauksissa yhteisen tutkintaryhmän kumppanit kuitenkin määrittävät tehokkuussyistä jo itse sopimuksessa, että näitä todisteita vaihdetaan yhteistä tutkintaryhmää koskevan sopimuksen puitteissa.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 4.

12. Milloin yhteisen tutkintaryhmän keräämä todistusaineisto voidaan ottaa tutkittavaksi kansallisessa tuomioistuimessa?

Sovellettavissa välineissä säädetään, että tutkintaryhmä harjoittaa toimintaansa noudattaen sen valtion lainsäädäntöä, jossa se kulloinkin toimii. Sovellettavat välineet eivät kuitenkaan täsmennä, että ryhmän näillä edellytyksillä keräämät todisteet ovat sellaisenaan tutkintakelpoisia asianomaisten valtioiden kansallisissa tuomioistuimissa.

Asiaa säännellään kansallisella lainsäädännöllä, josta on yhteenveto *JITs restricted area* -verkkoportaalissa. Käytännössä yhteisen tutkintaryhmän keräämien todisteiden tutkintakelpoisuus kyseenalaistetaan harvoin: hyvin usein yhteisen tutkintaryhmän tarjoama joustavuus – jo todisteiden keräämisvaiheessa – mahdollistaa sen, että kelpoisuuskyymykset voidaan ennakoida ja löytää sopivat järjestelyt. Yhteisen tutkintaryhmän johtajalle tai jäsenelle voidaan antaa tehtäväksi huolehtia tutkittavaksi ottamista koskevista kysymyksistä – kuten mallisopimuksessa ehdotetaan – ja yhteisten tutkintaryhmien asiantuntijoiden ja/tai Eurojustin tuki voi olla hyödyksi tässä yhteydessä.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 4.

13. Mistä saa tietoa yhteisen tutkintaryhmän osallistujien kansallisesta lainsäädännöstä johtuvista julkistamisvaatimuksista?

Yksi yhteisen tutkintaryhmän tuoma lisähyöty verrattuna keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen vaihtamiseen on mahdollisuus suoraan tiedonvaihtoon ryhmän jäsenten kesken.

Kansallisessa lainsäädännössä saattaa kuitenkin olla eroja siinä,

- missä määrin saatuja tietoja voidaan (tai on velvollisuus) sisällyttää menettelyihin ja käyttää todistusaineistona oikeudessa; ja
- missä määrin tietoja voidaan antaa (tai on annettava) osapuolille ja missä menettelyn vaiheessa tämä tapahtuu.

Se, että yhteisen tutkintaryhmän osallistajat eivät täysin tunne muissa osallistuvissa valtioissa sovellettavaa lainsäädäntöä, voi vaikuttaa kielteisesti tutkinnan ja/tai syytetoimien tehokkuuteen.

Yhteisen tutkintaryhmän toiminnan helpottamiseksi voi olla hyvä selventää sovellettavia kansallisia sääntöjä ryhmän perustamisvaiheessa. Alan toimijat voivat saada tietoa tämän alan kansallisesta lainsäädännöstä *JITs restricted area* -verkkoportaalista. Tavanomaisena käytäntönä on myös liittää sopimukseen kopio tai yhteenveto kansallisista lainsäädännöistä.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 4.

14. Miten keskinäisen oikeusavun yhteydessä saatu todistusaineisto jaetaan yhteisessä tutkintaryhmässä?

Koska yhteinen tutkintaryhmä voi toimia vain niiden valtioiden alueella, jotka ovat sopimuksen osapuolia, muiden valtioiden yhteistyötä pyydetään keskinäisen oikeusavun kautta (tai vaihtoehtoisesti käyttämällä välinettä, johon kuuluu vastavuoroisen tunnustamisen periaate).

Koska kerätty todistusaineisto hyödyttää usein kaikkia osapuolia, yhteisen tutkintaryhmän osapuolet yleensä koordinoivat keskenään, vaikka pyynnön esittäisikin muodollisesti yksi niistä.

Sen varmistamiseksi, että kerätty todistusaineisto on käytettävissä ryhmän sisällä, voi olla suositeltavaa lisätä sopimukseen lauseke, jossa selvennetään, että jos keskinäistä oikeusapua koskeva pyyntö on lähetettävä valtiolle, joka ei ole sopimuksen osapuoli, pyynnön vastaanottavalta valtiolta pyydetään suostumusta siihen, että pyynnön tuloksena saatava todistusaineisto voidaan jakaa ryhmän muiden osapuolten kanssa.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 4.

15. Estääkö yhteinen tutkintaryhmä käyttämästä muunlaista poliisi- ja oikeudellista yhteistyötä?

Yhteiset tutkintaryhmät helpottavat tietojen ja todisteiden keräämistä ja vaihtoa, joten periaatteessa osapuolten ei pitäisi käyttää oikeudellisen yhteistyön välineitä, joilla on sama tarkoitus ja soveltamisala (erityisesti *keskinäinen oikeusapu*).

Kuten edellä todettiin, yhteisen tutkintaryhmän yhteistyöhön liittyy usein keskinäisen oikeusavun käyttö ryhmän ulkopuolisiin valtioihin nähden. Ryhmän perustaminen ei myöskään estä sellaisten välineiden käyttöä, joilla on eri tarkoitus tai soveltamisala (erityisesti tietyn henkilön luovuttaminen, kuten *eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä*).

Muiden yhteistyövälineiden tai vastavuoroista tunnustamista koskevien välineiden rinnakkainen voimassaolo saattaa tosiasiallisesti hillitä niiden käyttöä, sillä kukin osapuoli voi toteuttaa useimmat kyseisistä toimenpiteistä kansallisen menettelyn yhteydessä (esim. jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano). Tällä alalla ei kuitenkaan ole yhtenäistä käytäntöä, ja tietyssä tilanteessa muiden välineiden käyttö – joista yksikään ei nimenomaisesti estä soveltamasta sitä yhteisen tutkintaryhmän puitteissa – voi osoittautua hyödylliseksi.

Ks. myös käytännön oppaan kohta 3.1.2.

Liite II - EU:n virastojen ja elinten tuki yhteisille tutkintaryhmille

EU:n virastojen ja elinten osallistumisesta säädetään yhteisiä tutkintaryhmiä koskevissa EU:n välineissä, ja yleensä asia sisältyy ryhmää koskevan sopimuksen liitteeseen.

Käytännössä valtaosa yhteisistä tutkintaryhmistä saa tukea EU:n virastoilta. Jäljempänä kuvaillut tuen eri muodot eivät myöskään ole toisiaan poissulkevia vaan täydentävät toisiaan: alan toimijoilta saatu palaute osoittaa, että "virastojen välinen" lähestymistapa, jossa EU:n virastot tai elimet osallistuvat yhteiseen tutkintaryhmän koordinoitulla tavalla, tuo tutkintaan lisähyötyä.

1. Eurojust

1.1 Tehtävä ja toimenkuva

Yhteiset tutkintaryhmät tarvitsevat tavoitteidensa saavuttamiseksi asianmukaista tutkinta- ja syytetoimien koordinoitua, ja Eurojustilla on tässä keskeinen tehtävä.

Eurojust on Euroopan unionin oikeudellisen yhteistyön yksikkö. Sen toimivalta kattaa Europolin toimeksiannon tavoin järjestäytyneen rikollisuuden, vakavan rikollisuuden ja terrorismin pääasialliset muodot. Muuntyyppisten rikosten osalta Eurojust voi myös avustaa tutkinta- ja syytetoimissa jäsenvaltion pyynnöstä.

Eurojust voi tukea jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamia menettelyjä. Jäsenvaltion pyynnöstä se voi myös avustaa tutkinta- ja syytetoimissa, jotka koskevat tuota tiettyä jäsenvaltiota ja EU:n ulkopuolista valtiota, jos on tehty yhteistyösopimus tai jos olennainen etu tällaisen avun antamisesta on osoitettu.

Eurojustin erityinen rooli yhteisissä tutkintaryhmissä näkyy sen oikeudellisessa kehysessä:

- *jäsenvaltioiden antamat tiedot perustetuista yhteisistä tutkintaryhmistä (ks. myös käytännön oppaan kohta 3.4);*
- *pyyntö yhteisen tutkintaryhmän perustamisesta:* Eurojust toimii kansallisten jäsentensä välityksellä tai kollegiona, ja se voi pyytää jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia perustamaan yhteisiä tutkintaryhmiä;
- *oikeus osallistua:* kansallisilla jäsenillä on oikeus osallistua yhteisiin tutkintaryhmiin ja myös niiden perustamiseen, kun kyse on heidän omista jäsenvaltioistaan;
- *Eurojustin osallistuminen ja yhteisten tutkintaryhmien rahoitus:* kansalliset jäsenet tai heidän varajäsenensä tai avustajansa kutsutaan osallistumaan kaikkiin yhteisiin tutkintaryhmiin, joihin heidän jäsenvaltionsa osallistuvat ja joille myönnetään yhteisön rahoitusta.

1.2 Eurojustin kansallisten jäsenten osallistuminen yhteiseen tutkintaryhmään

Eurojust voi antaa tukea yhteiselle tutkintaryhmälle yleisten tehtäviensä ja tavoitteidensa perusteella. Eurojust-päätöksen 9 f artiklan mukaisesti sen osallistuminen on kuitenkin useimmissa tapauksissa virallistettu sen varmistamiseksi, että sovellettavat puitteet ovat selvät.

Kansallisten jäsenten osallistumisen yksityiskohtia ei useimmissa tapauksissa ole sisällytetty itse tutkintaryhmän perustamissopimukseen vaan erityiseen liitteeseen, jossa määritetään tapauskohtaisesti, toimivatko nämä jäsenet Eurojustin puolesta vai kansallisina toimivaltaisina viranomaisina.

Vaikka Eurojust-päätöksen 9 f artiklassa viitataan nimenomaisesti kansallisten jäsenten osallistumiseen yhteisiin tutkintaryhmiin, joita on perustettu EU:n jäsenvaltioiden välillä, se ei estä kansallista jäsentä osallistumasta yhteisiin tutkintaryhmiin, joihin osallistuu myös EU:n ulkopuolisia valtioita, jos tämä sallitaan heidän kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

1.3 Eurojustin tuki yhteisille tutkintaryhmille

- *Perustamisvaihe*

Alkaen ensimmäisistä yhteydenotoista kotimaansa viranomaisiin Eurojustin kansalliset toimipisteet auttavat mahdollisia tutkintaryhmän osapuolia arvioimaan sitä, onko yhteisen tutkintaryhmän perustaminen aiheellista kussakin tapauksessa.

Usein tarve perustaa yhteinen tutkintaryhmä ilmenee koordinoitkokouksen aikana (eli kokouksessa, johon osallistuvat asiaankuuluvat kansalliset viranomaiset ja jonka Eurojust järjestää ja rahoittaa edistääkseen sopimusta keskinäisestä yhteistyöstä ja/tai tutkinta- ja syytetoimien koordinoinnista). Tällainen tarve voi syntyä:

- koska olemassa olevien rinnakkaisten menettelyjen välillä on havaittu yhteyksiä, tai
- kun keskustelut käynnistävät tutkinnan aloittamisen jäsenvaltio(i)ssa, jo(i)ssa tutkintaa ei ole vielä aloitettu (Eurojust voi tällaisissa tapauksissa helpottaa esim. todistusaineiston toimittamista, jotta vastaanottavat viranomaiset voivat aloittaa menettelyn).

Kun on päästy yhteisymmärrykseen periaatteesta perustaa yhteinen tutkintaryhmä, Eurojust voi avustaa yhteisiä tutkintaryhmiä koskevan sopimuksen laadinnassa ja keskustella kansallisten toimistojen kautta sen tärkeimmistä kohdista. Jos asioita ei ole käsitelty jo aiemmassa vaiheessa, ryhmää koskevan sopimuksen allekirjoittaminen Eurojustin tiloissa tarjoaa tilaisuuden keskustella ryhmän yhteistyön ensimmäisistä konkreettisista toimista.

- *Operatiivinen vaihe*

Operatiivisen vaiheen aikana Eurojust voi avustaa erityisesti käytännön asioissa ja oikeudellisissa kysymyksissä, jotka liittyvät yhteisen tutkintaryhmän toimintaan: esimerkiksi tietojen antaminen, todistusaineiston tutkintakelpoisuus, lähetettyjen jäsenten osallistuminen, yhteisten tutkintaryhmien jäsenten välinen koordinointi, jne.

Eurojust voi operatiivisen vaiheen aikana käyttää koordinoitkeskustaan, joka helpottaa tietojen reaaliaikaista vaihtoa yhteisten toimien aikana ja mahdollisten asiaan liittyvien oikeudellisten ja käytännön kysymysten ratkaisua.

Osana operatiivista tukeaan Eurojust tarjoaa rahoitusta yhteisten tutkintaryhmien toimintaan. Korvattaviin kuluihin sisältyvät

- matka- ja majoituskulut (operatiiviset kokoukset, osallistuminen tutkintatoimiin lähtövaltion ulkopuolella);
- tulkkaus- ja käännöskulut; ja
- todistusaineiston ja/tai takavarikoitujen tavaroiden kuljetuskustannukset.

Eurojust antaa lisäksi yhteisten tutkintaryhmien käyttöön kannettavia tietokoneita, joissa on suojattu yhteys, suojattuja matkapuhelimia (sisältäen puhelumaksut), kannettavia skannereita ja tulostimia.

Lisätietoja on Eurojustin verkkosivustolla julkaistussa oppaassa [JITs funding guide](#).

- *Yhteisen tutkintaryhmän toiminnan päättäminen ja seuranta*

Jos asiaa ei ole otettu huomioon aikaisemmassa vaiheessa, Eurojust voi myös antaa apua toimivaltakysymyksissä ja niihin liittyvissä toimenpiteissä. Eurojust voi helpottaa yhteistä tutkintaryhmää koskevaa arviointia antamalla ryhmän käyttöön tilat ja tarjoamalla apua arviointikokousten aikana tai antamalla käyttöön videoneuvottelulaitteet. Yhteisen tutkintaryhmän rahoitusta voidaan käyttää myös asianomaisissa valtioissa pidettävien arviointikokousten kustannusten kattamiseen.

2. Europol

2.1 Europolin tehtävä ja rakenne

Europolin toimivalta käsittää järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin ja muut vakavan rikollisuuden muodot, jotka vaikuttavat vähintään kahteen jäsenvaltioon siten, että rikosten laajuuden, merkittävyyden ja seurausten vuoksi tarvitaan jäsenvaltioiden yhteinen toimintatapa.

Europol tukee jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisia ainutlaatuisten tietojenkäsittely- ja analyysivalmiuksiensa avulla sekä tarjoamalla yli 700 henkilön asiantuntemuksen vaarallisimpien rikollis- ja terroristiverkostojen tunnistamiseksi ja jäljittämiseksi Euroopan unionissa.

Jäsenvaltiot ja Europolin EU:n ulkopuoliset kumppanit ovat lähettäneet noin 150 yhteyshenkilöä Europolin päätoimipaikkaan. Nämä yhteyshenkilöt takaavat nopean ja tehokkaan yhteistyön, joka perustuu henkilökohtaisiin kontakteihin ja keskinäiseen luottamukseen. He tekevät aktiivisesti yhteistyötä Europolin henkilöstön kanssa, auttavat Europolin henkilöstöä suorittamaan analyysejä ja helpottavat strategisten ja operatiivisten tietojen vaihtoa.

Yhteyshenkilöt osallistuvat operatiivisiin kokouksiin ja koordinoivat tai järjestävät valvottuja läpilaskuja ja rajatylittävää valvontaa ympärivuorokautisen päivystysjärjestelmän kautta. Europol-yhteyshenkilöillä on myös neuvoo-antava rooli, ja he pitävät yhteyttä oman maansa kansallisiin asiantuntijoihin tukien tällä tavoin yhteisten tutkintaryhmien perustamista.

Yhteistyön helpottamiseksi Europol on vuodesta 2010 rahoittanut operatiivisiin kokouksiinsa osallistuvien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja kolmansien maiden asiantuntijoiden virkamatkakuluja. Kokouksissa voidaan keskustella muun muassa yhteisen tutkintaryhmän soveltuvuudesta kansainvälisissä tapauksissa.

2.2 Oikeusperusta Europolin osallistumiselle yhteisiin tutkintaryhmiin

Europolin henkilöstö voi osallistua yhteisten tutkintaryhmien tukitehtäviin. Europolin henkilöstö voi avustaa kaikessa yhteisen tutkintaryhmän toiminnassa ja vaihtaa tietoja kaikkien sen jäsenten kanssa sovitun mukaisesti ryhmän toimintajäsenvaltion lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Europolin henkilöstö ei saa osallistua pakkokeinojen käyttöön.

2.3 Europolin operatiivinen tuki yhteisille tutkintaryhmille

Europolin lisäarvo tulee esiin paitsi yhteisen tutkintaryhmän valmisteluvaiheessa, myös kaikissa muissa vaiheissa.

- *Perustamisvaihe*

Europolin valmiudet ovat erityisen hyvät tapauksen arvioinnissa, sillä mahdollisesta yhteisestä tutkintaryhmästä saatavilla olevia tietoja ja tiedustelutietoja voidaan verrata Europolin tietokantoihin, jolloin voidaan helpommin havaita uusia yhteyksiä ja Europolin analyttikot voivat saada kattavan kuvan tapauksesta sen sijaan, että tapausta olisi arvioitu yksinomaan kansallisesta näkökulmasta.

Europol pystyy näin ollen

- antamaan tapauksesta kansainvälisen kuvan (tietoja vaihtamalla ja analysoimalla)
- määrittämään asianmukaisen tuen (tiedustelutoiminnan tilanteen parantamiseksi asiantuntemuksen ja tietämyksen avulla)
- edistämään yhteisiä tutkintaryhmiä koskevan sopimuksen laadintaa sekä järjestämään ja laatimaan operatiivista toimintasuunnitelmaa ja/tai välittämään keskustelua taktisista ja teknisistä keinoista edistää tutkintaa

- *Operatiivinen vaihe*

Europolilla on eri tietojenkeruu- ja käsittelyjärjestelmien kautta sekä jäsenvaltioiden ja kaikkien kolmansista valtioista ja organisaatioista, joiden kanssa Europol on allekirjoittanut yhteistyösopimuksen, tulevien yhteyshenkilöiden verkoston välityksellä käytettävissään keinoja, joiden avulla se pystyy

- saamaan nopeasti muissa valtioissa kuin yhteisen tutkintaryhmän toimintavaltiossa saatavilla olevat asiaa koskevat tiedot
- helpottamaan tiedonvaihtoa osallistujien/osapuolten välillä erityisen suojatun verkon (SIENA) kautta
- tarjoamaan logistista, analyttistä ja rikosteknistä tukea

Operatiivisen vaiheen aikana Europol pystyy avustamaan käytännön ja koordinoitukysymyksissä, joita tulee esiin yhteisen tutkintaryhmän toiminnassa ja tietojenvaihdossa.

Tässä vaiheessa Europol usein tarjoaa käyttöön turvallisen operaatiokeskuksensa, joka sijaitsee sen päätoimipaikassa. Tämä mahdollistaa nopean reaaliaikaisen koordinoinnin eri toimijoiden välillä sekä suoran tuen paikalla, kun yhteiset tutkintaryhmät saavat käyttöönsä useita teknisiä välineitä.

Europol lähettää pyynnöstä paikalle analytikkoja ja asiantuntijoita tukemaan käynnissä olevaa tutkintaa ja operaatioita jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa. Europol voi muun muassa antaa pääsyn suojattuun verkkoonsa organisaation tilojen ulkopuolella (liikkuva toimisto, rikostekniset välineet, jne.).

Yleisimpiä Europolin tarjoamia analyysituotteita ovat raportit saman tiedon löytymisestä useamman eri operaation yhteydessä, operatiiviset analyysiraportit ja tekniset analyysiraportit.

- *Yhteisen tutkintaryhmän toiminnan päättäminen ja seuranta*

Europol tarjoaa palveluitaan, kun kansainvälinen tutkinta tai yhteisen tutkintaryhmän toiminta päättyy, auttamalla arvioinnissa, jakamalla parhaita käytäntöjä ja kokoamalla yhteen kokemuksia tulevia tapauksia varten.

Asianomaisten jäsenvaltioiden toimia voidaan jälleen rahoittaa operatiivisen kokouksen yhteydessä, erityisesti yhteisen tutkintaryhmän toiminnan tuloksena alulle pannun uuden tutkinnan tukemiseksi.

3. OLAF

3.1 Tehtävä ja toimenkuva

Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF) on kolmenlainen tehtävä:

- se suojelee Euroopan unionin taloudellisia etuja tutkimalla petoksia, korruptiota ja muita laittomia toimintoja;
- se paljastaa ja tutkii vakavia rikkeitä, jotka liittyvät EU:n toimielinten, elinten ja laitosten jäsenten ja henkilöstön virkatoimiin ja jotka voivat johtaa kurinpitotoimiin tai rikossyytteisiin; ja
- se tukee EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia, etenkin Euroopan komissiota, petostentorjuntaa koskevan lainsäädännön ja toimintapolitiikan laadinnassa ja täytäntöönpanossa.

OLAF on talousarvioltaan ja hallinnoltaan autonominen, jotta se voi toimia itsenäisesti.

OLAF saa yhä enemmän mahdollisia petoksia ja väärinkäytöksiä koskevaa tietoa monista eri lähteistä. Useimmiten tieto on peräisin tarkastuksista, joita tekevät EU:n varojen hallinnoinnista vastaavat tahot EU:n toimielimissä, elimissä ja laitoksissa tai jäsenvaltioissa.

OLAFin vastaanotettua väitteen tehdään ensimmäinen arviointi sen määrittämiseksi, kuuluuko asia OLAFin toimialaan ja täytyvätkö tutkinnan aloittamisen edellytykset.

OLAFin suorittamassa petostutkinnassa on kolmenlaisia tapauksia:

Sisäiset tutkinnat: sisäiset tutkinnat ovat hallinnollisia tutkimuksia EU:n toimielimissä ja elimissä petosten, lahjonnan tai muun sellaisen laittoman toiminnan havaitsemiseksi, joka vahingoittaa Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja. Tutkittavaksi voidaan ottaa myös epäily vakavista rikkeistä viranhoitoon liittyvien velvollisuuksien hoidossa.

Ulkoiset tutkinnat: ulkoiset tutkinnat ovat hallinnollisia tutkimuksia EU:n toimielinten ja elinten ulkopuolella petosten tai muiden sellaisten väärinkäytösten havaitsemiseksi, joihin luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt ovat syyllistyneet.

Koordinointitapaukset: OLAF avustaa kansallisten viranomaisten tai EU:n muiden tahojen suorittamissa tutkimuksissa osallistumalla tiedonkeruuseen sekä tietojenvaihtoon ja yhteydenpitoon.

3.2 Oikeusperusta OLAFin osallistumiselle yhteiseen tutkintaryhmään

OLAFin virkamiehet voivat osallistua yhteisten tutkintaryhmien tukitehtäviin aloilla, jotka kuuluvat OLAFin toimivaltaan. OLAFin henkilöstö voi OLAFia koskevan lainsäädännön²³ sallimissa rajoissa avustaa kaikissa toimissa ja vaihtaa tietoja kaikkien yhteisen tutkintaryhmän jäsenten kanssa.

OLAFin osallistumisesta yhteiseen tutkintaryhmään säädetään järjestelyssä, jonka allekirjoittavat OLAFin pääjohtaja ja niiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, jotka osallistuvat yhteisiin tutkintaryhmiin. Järjestely allekirjoitetaan ryhmää koskevan sopimuksen liitteenä.

Yhteiseen tutkintaryhmään osallistuva OLAFin henkilöstö voi avustaa ryhmän jäseniä OLAF-lainsäädännön mukaisesti todisteiden keräämisessä ja tarjota asiantuntemusta ottaen huomioon sen jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö, jossa ryhmä toimii.

OLAF voi tarjota apua ja asiantuntemusta yhteisen tutkintaryhmän tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarkoituksen täyttämiseksi siten kuin ryhmän johtajat ne määrittelevät. Tähän voi kuulua erityisesti hallinnollisen, asiakirja- ja logistiikkatuen tarjoaminen, strateginen, tekninen ja rikostekninen tuki, taktinen ja operatiivinen asiantuntemus ja ryhmän jäsenten neuvonta ryhmän johtajan (johtajien) pyynnöstä.

OLAFin henkilöstö ei saa käyttää mitään pakkokeinoja. Osallistuva OLAFin henkilöstö voi kuitenkin ryhmän johtajan (johtajien) johdolla olla läsnä ryhmän operatiivisissa toimissa antaakseen neuvoja ja apua paikan päällä pakkokeinoja toteuttaville ryhmän jäsenille edellyttäen, että jäsenvaltiossa, jossa ryhmä toimii, ei ole tälle oikeudellisia rajoituksia.

²³ Sellaisena kuin siitä on säädetty komission päätöksessä 1999/352/EY, EHTY, Euratom, tehty 28 päivänä huhtikuuta 1999, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) perustamisesta, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä (EU) 2015/512, tehty 25 päivänä maaliskuuta 2015, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 mukaisesti, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) suorittamista tutkimuksista, sekä neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (jäljempänä 'OLAF-lainsäädäntö').

Jäsenvaltio, jossa tutkintatoimet suoritetaan, vastaa tehtävien täyttämisen edellyttämän teknisen laitteiston antamisesta käyttöön (toimistotilat, majoitus, televiestintä, jne.) ja siitä aiheutuvista kustannuksista. Asianomainen jäsenvaltio tarjoaa myös (salattua) tietojenvaihtoa varten tarvittavat tilat ja viestintä- ja muun teknisen laitteiston. Kyseinen jäsenvaltio huolehtii näistä aiheutuvista kustannuksista.

OLAF vastaa kustannuksista, joita aiheutuu OLAFin henkilöstön osallistumisesta yhteiseen tutkintaryhmään.

3.3 OLAFin tuki yhteisille tutkintaryhmille

- *Operatiivinen vaihe*

OLAFin henkilöstö voi osallistua yhteisten tutkintaryhmien tukitehtäviin OLAFin hallinnollisen tutkinnan puitteissa, joka voi olla:

Sisäistä tutkintaa

OLAF suorittaa hallinnollisia tutkimuksia toimielimissä, elimissä, toimistoissa ja virastoissa, OLAF-asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 sekä päätöksissä, joita EU:n toimielimet, elimet ja laitokset ovat tehneet, vahvistettujen edellytysten mukaisesti. OLAFin henkilöstöllä on oikeus suorittaa tarkastuksia tiloissa ja saada kaikki merkitykselliset tiedot, toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen ylläpitämässä tietokannoissa olevat tiedot mukaan lukien. Lisäksi se voi ottaa jäljennöksiä kaikista asiaankuuluvista asiakirjoista ja tehdä digitaalisia rikosteknisiä analyysejä.

Ulkoista tutkintaa

OLAF käyttää sille asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla kuuluvaa toimivaltaa suorittaa tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä jäsenvaltioissa sekä yhteistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevien sopimusten ja muiden voimassa olevien oikeudellisten välineiden mukaisesti kolmansissa maissa ja kansainvälisten järjestöjen toimitiloissa. Asianomaisen jäsenvaltion on huolehdittava asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 mukaisesti siitä, että OLAFin henkilökunnalla on samoin ehdoin kuin kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla ja sen kansallisia lakeja noudattaen pääsy kaikkiin tietoihin ja asiakirjoihin, jotka liittyvät tutkimuksen kohteena olevaan asiaan ja ovat välttämättömiä, jotta paikan päällä suoritettava tarkastus tai todentaminen voidaan tehdä tosiasiallisesti ja tehokkaasti. OLAFin henkilöstö voi suorittaa tarkastuskäyntejä kolmansiin valtioihin, kun tarvittavia todisteita petoksesta, korruptiosta tai muusta laittomasta toiminnasta ei ole saatavilla jäsenvaltioilta. Tarkastuskäynti kolmanteen valtioon olisi tehtävä asianomaisen kolmannen valtion toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella ja yhteistyössä niiden kanssa, ja se voi koskea petosta, korruptiota tai muuta laitonta toimintaa seuraavilla aloilla:

Tulli

Perinteiset omat varat

EU:n varojen käyttö

EU:n varojen käyttö kansainvälisten järjestöjen tai rahoituslaitosten kautta tai EU:n toimielimen, elimen, toimiston tai viraston hallinnoimien varojen käyttö

OLAFin tehtävänä on koordinoida petostentorjuntaa Euroopan unionin tasolla, ja tätä varten se tekee tiivistä yhteistyötä kumppaniensa, kuten poliisi-, tulli- ja oikeusviranomaisten, kanssa sekä Euroopan unionin sisällä että sen rajojen ulkopuolella, jotta voidaan varmistaa nopea tiedonvaihto ja nopeat jatkotoimet petostentorjunnan koordinoituvirastojen verkoston kautta.

Lisäksi OLAF voi tarjota asiantuntemusta tutkinnan kohteesta sekä laeista ja asetuksista, joita jäsenvaltioissa sovelletaan.

- *Yhteisen tutkintaryhmän toiminnan päättäminen ja seuranta*

Kun kaikki tutkintatoimet on saatettu päätökseen, laaditaan loppuraportti, jonka olisi sisällettävä kaikki havainnot ja päätelmät, joita on tehty tutkinnan aikana ja koordinoititapauksessa. Loppuraportissa on lisäksi esitettävä toimet, joilla varmistetaan, että menettelyllisiä takeita (myös tietosuojaa) ja asianomaisten henkilöiden oikeuksia noudatetaan, ja siinä on esitettävä yksityiskohtaisesti huomautukset, joita asianomainen henkilö on tehnyt häntä koskevista tosiseikoista.

Raporttiin on liitettävä pääjohtajan suositukset siitä, onko toteutettava toimia vai ei. Näissä suosituksissa on mainittava tarvittaessa toimielinten, elinten ja laitosten sekä asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kurinpidolliset, hallinnolliset, taloudelliset ja/tai oikeudelliset toimet sekä eriteltävä arvioidut takaisin perittävät määrät sekä esitettävä todettujen tosiseikkojen alustava oikeudellinen arviointi.

Tällaisia raportteja ja suosituksia laadittaessa OLAFin tutkijoiden on otettava huomioon kyseisen jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö. Tämän pohjalta laaditut kertomukset ovat sallittua todistusaineistoa sen jäsenvaltion hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä, joissa niiden käyttö osoittautuu välttämättömäksi, samalla tavoin ja samoin edellytyksin kuin kansallisten hallinnollisten tarkastajien laatimat hallinnolliset kertomukset. Viraston kertomuksia arvioidaan samojen sääntöjen perusteella kuin kansallisten hallinnollisten tarkastajien laatimia hallinnollisia kertomuksia, ja niillä on sama todistusarvo kuin näillä muilla kertomuksilla.

Liite III - Mallisopimus yhteisen tutkintaryhmän perustamisesta ([EUVL C 18, 19.1.2017, s. 1-9](#))

Sopimuksen oikeusperusta:

[Ilmoittakaa sovellettavat oikeusperustat, joita voivat olla muun muassa seuraavat välineet:

- Yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, tehty 29. toukokuuta 2000, 13 artikla [\(1\)](#);
- Neuvoston puitepäättös, tehty 13. kesäkuuta 2002, yhteisistä tutkintaryhmistä [\(2\)](#);
- Euroopan unionin sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välinen sopimus, tehty 29. joulukuuta 2003, keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 29. toukokuuta 2000 tehdyn yleissopimuksen ja siihen vuonna 2001 liitetyn pöytäkirjan tiettyjen määräysten soveltamisesta, 1 artikla [\(3\)](#);
- Keskinäisestä oikeusavusta Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehty sopimus, 5 artikla [\(4\)](#);
- Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen toinen lisäpöytäkirja, 20. huhtikuuta 1959, 20 artikla [\(5\)](#);
- Huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehty Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (1988), 9 artiklan 1 kohdan c alakohta [\(6\)](#);
- Kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (2000), 19 artikla [\(7\)](#);
- Korruption vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (2003), 49 artikla [\(8\)](#);
- Poliisiyhteistyöstä Kaakkois-Euroopan kanssa tehty yleissopimus (2006), 27 artikla [\(9\)](#).]

1. Sopimuksen osapuolet

Seuraavat osapuolet ovat tehneet sopimuksen yhteisen tutkintaryhmän, jäljempänä 'tutkintaryhmä', perustamisesta:

1.[Lisätään ensimmäisen sopimuksen osapuolena olevan valtion toimivaltaisen viranomaisen/hallinnon nimi]

ja

2.[Lisätään toisen sopimuksen osapuolena olevan valtion toimivaltaisen viranomaisen/hallinnon nimi]

Tämän sopimuksen osapuolet voivat yhteisellä suostumuksella päättää pyytää muiden valtioiden viranomaisia tai hallintoja liittymään tämän sopimuksen osapuoliksi.

2. Tutkintaryhmän tarkoitus

Tämä sopimus koskee tutkintaryhmän perustamista seuraavaa tarkoitusta varten:

[Antakaa tutkintaryhmän erityistarkoituksen kuvaus.

Tässä kuvauksessa olisi mainittava osallistuvissa valtioissa tutkinnan kohteena olevan (olevien) rikoksen (rikosten) olosuhteet (päivämäärä, paikka ja luonne) ja tarvittaessa viittaus käynnissä oleviin kansallisiin menettelyihin. Viittaukset tapaukseen liittyviin henkilötietoihin olisi pidettävä minimissä.

Tässä kohdassa olisi myös esitettävä lyhyesti tutkintaryhmän tavoitteet (esim. todisteiden keruu, epäiltyjen koordinoitut pidätykset, varojen jäädyttäminen jne.). Tässä yhteydessä osapuolten olisi harkittava, olisiko yksi tutkintaryhmän tavoitteista oltava talousrikostutkinnan käynnistäminen ja päätökseen saattaminen [\(10\)](#).]

3. Tämän sopimuksen kattama ajanjakso

Osapuolet sopivat, että tutkintaryhmä toimii [ilmoittakaa tietty kesto] tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen.

Tämä sopimus tulee voimaan, kun tutkintaryhmän viimeinen osapuoli on allekirjoittanut sen. Tätä ajanjaksoa voidaan yhteisellä suostumuksella jatkaa.

4. Valtiot, joissa tutkintaryhmän on tarkoitus toimia

Tutkintaryhmä toimii tämän sopimuksen osapuolina olevissa valtioissa.

Tutkintaryhmä harjoittaa toimintaansa noudattaen sen valtion lainsäädäntöä, jossa se kulloinkin toimii.

5. Tutkintaryhmän johtaja(t)

Tutkintaryhmän johtajat ovat rikostutkintaan osallistuvien toimivaltaisten viranomaisten edustajia niistä valtioista, joissa tutkintaryhmä kulloinkin toimii, ja joiden johdolla tutkintaryhmän jäsenten on suoritettava tehtävänsä.

Osapuolet ovat nimenneet seuraavat henkilöt toimimaan tutkintaryhmän johtajina:

Nimi	Asema	Viranomainen/Virasto	Valtio

Jos joku edellä mainituista henkilöistä ei kykene hoitamaan tehtäviään, hänelle nimetään viipymättä sijainen. Kaikille asianomaisille osapuolille toimitetaan sijaisen nimeämisestä kirjallinen ilmoitus, joka liitetään tähän sopimukseen.

6. Tutkintaryhmän jäsenet

Edellä 5 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi osapuolet toimittavat tämän sopimuksen erillisessä liitteessä luettelon tutkintaryhmän jäsenistä [\(11\)](#).

Jos joku tutkintaryhmän jäsenistä ei kykene hoitamaan tehtäviään, hänelle nimetään viipymättä sijainen tutkintaryhmän toimivaltaisen johtajan lähettämällä kirjallisella ilmoituksella.

7. Tutkintaryhmän osallistujat

Tutkintaryhmän osapuolet sopivat, että [lisätään esim. Eurojust, Europol tai OLAF] otetaan mukaan tutkintaryhmän toimintaan. [Lisätään nimi] osallistumiseen liittyviä erityisjärjestelyjä käsitellään tämän sopimuksen asiaankuuluvassa lisäyksessä.

8. Tietojen ja todisteiden keruu

Tutkintaryhmän johtajat voivat sopia erityisistä menettelyistä, joita tutkintaryhmän on noudatettava kerätessään tietoja ja todisteita valtioissa, joissa se toimii.

Osapuolet antavat tutkintaryhmän johtajien tehtäväksi antaa ohjeita todisteiden hankkimisesta.

9. Tietojen ja todisteiden saatavuus

Tutkintaryhmän johtajien on täsmennettävä prosessit ja menettelyt, joita on noudatettava kussakin jäsenvaltiossa tutkintaryhmän toiminnan puitteissa saatujen tietojen ja todisteiden jakamisessa niiden välillä.

[Lisäksi osapuolet voivat sopia lausekkeesta, joka sisältää tarkempia sääntöjä tietojen ja todisteiden saatavuudesta, käsittelystä ja käytöstä. Tällainen lauseke voidaan katsoa tarpeelliseksi erityisesti silloin, kun tutkintaryhmä ei perustu EU:n yleissopimukseen eikä puitepäätökseen (jotka sisältävät tätä koskevia erityisiä määräyksiä tai säännöksiä – ks. yleissopimuksen 13 artiklan 10 kohta).]

10. Ennen tutkintaryhmän perustamista saatujen tietojen ja todisteiden vaihto

Tässä sopimuksessa kuvailtuun tutkintaan liittyviä tietoja tai todisteita, jotka ovat saatavilla jo tämän sopimuksen tullessa voimaan, voidaan jakaa osapuolten kesken tämän sopimuksen puitteissa.

11. Valtioilta, jotka eivät osallistu tutkintaryhmään, saadut tiedot ja todisteet

Jos jollekin valtiolle, joka ei osallistu tutkintaryhmään, on tarpeen lähettää keskinäistä oikeusapua koskeva pyyntö, pyynnön lähettävää valtiota kannustetaan hakemaan pyynnön vastaanottavalta valtiolta suostumusta siihen, että pyynnön tuloksena saatavat tiedot tai todisteet voidaan jakaa tutkintaryhmän muiden osapuolten kanssa.

12. Tutkintaryhmään lähetettyjä jäseniä koskevat erityisjärjestelyt

[Osapuolet voivat tämän lausekkeen nojalla silloin, kun se katsotaan tarpeelliseksi, sopia erityisehdoista, joiden mukaan tutkintaryhmään lähetetyt jäsenet voivat:

- *suorittaa tutkintaa – mukaan lukien erityisesti pakkokeinot – toimintavaltiossa (kansalliset lainsäädännöt voidaan tarvittaessa mainita tässä tai vaihtoehtoisesti tämän sopimuksen liitteessä)*
- *pyytää toimenpiteiden toteuttamista valtiossa, johon heidät on lähetetty*
- *jakaa tutkintaryhmän keräämiä tietoja*
- *kantaa/käyttää aseita]*

13. Sopimuksen muuttaminen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa osapuolten yhteisellä suostumuksella. Jollei tässä sopimuksessa toisin ilmoiteta, muutokset voidaan tehdä missä tahansa osapuolten sopimassa kirjallisessa muodoss.

14. Kuuleminen ja koordinointi

Osapuolet varmistavat, että ne kuulevat toisiaan aina, kun se on tarpeen tutkintaryhmän toiminnan koordinoimiseksi muun muassa seuraavissa asioissa:

- saavutetun edistymisen ja tutkintaryhmän suoriutumisen tarkastelu
- tutkijoiden toimien ajoitus ja toteutustapa

— parhaat keinot mahdollisten oikeudenkäyntien vireille panemiseksi, asianmukaisen oikeudenkäyntipaikan määrittely ja menetetyksi tuomitseminen.

15. Yhteydet tiedotusvälineisiin

Osapuolet sopivat tiedotusvälineiden kanssa käytävästä viestinnästä, sen ajoituksesta ja sisällöstä, ja osallistujat noudattavat sovittua.

16. Arviointi

Osapuolet voivat harkita tutkintaryhmän suorituksen, käytettyjen parhaiden käytäntöjen ja saatujen kokemusten arviointia. Arvioinnin laatimista varten voidaan järjestää erityinen kokous.

[Tässä yhteydessä osapuolet voivat viitata yhteisten tutkintaryhmien asiantuntijoiden eurooppalaisen verkoston kehittämään erityiseen tutkintaryhmää koskevaan arviointilomakkeeseen. Arviointikokouksen tukemiseksi voidaan hakea EU:n rahoitusta.]

17. Erityisjärjestelyt

[Lisätään tarvittaessa. Seuraavissa alakohdissa tuodaan esille mahdolliset alueet, joista voidaan laatia erityinen kuvaus.]

17.1 *Julkistamista koskevat säännöt*

[Osapuolet saattavat haluta selventää tässä kohdassa puolustukselle osoitettavaan viestintään sovellettavia kansallisia sääntöjä ja/tai liittää niitä koskevan jäljennöksen tai yhteenvedon.]

17.2 Varojen hoitoon/varojen takaisinperintään liittyvät järjestelyt

17.3 Vastuu

[Osapuolet saattavat haluta säännellä tätä seikkaa, erityisesti silloin, kun tutkintaryhmä ei perustu EU:n yleissopimukseen eikä puitepäätökseen (jotka sisältävät tätä koskevia erityisiä määräyksiä tai säännöksiä – ks. yleissopimuksen 15 ja 16 artikla).]

18. Organisatoriset järjestelyt

[Lisätään tarvittaessa. Seuraavissa alakohdissa tuodaan esille mahdolliset alueet, joista voidaan laatia erityinen kuvaus.]

18.1 Tilat ja laitteet (toimistotilat, ajoneuvot, muu tekninen laitteisto)

18.2 Kustannukset/menot/vakuutus

18.3 Rahoitustuki tutkintaryhmille

[Tässä alakohdassa osapuolet voivat sopia erityisjärjestelyistä, jotka koskevat tutkintaryhmän sisäistä tehtävänjakoa EU-rahoitusta koskevien hakemusten toimitamisessa.]

18.4 Yhteydenpidossa käytettävä kieli

Tehty [allekirjoituspaikka], [päivämäärä]

[Kaikkien osapuolten allekirjoitukset]

⁽¹⁾ [EYVL C 197, 12.7.2000, s. 3.](#)

⁽²⁾ [EYVL L 162, 20.6.2002, s. 1.](#)

⁽³⁾ [EUVL L 26, 29.1.2004, s. 3.](#)

⁽⁴⁾ [EUVL L 181, 19.7.2003, s. 34.](#)

⁽⁵⁾ ETS nro 182.

⁽⁶⁾ Yhdistyneiden kansakuntien *sopimussarja*, osa 1582, s. 95.

⁽⁷⁾ Yhdistyneiden kansakuntien *sopimussarja*, osa 2225, s. 209; asiak. A/RES/55/25.

⁽⁸⁾ Yhdistyneiden kansakuntien *sopimussarja*, osa 2349, s. 41; asiak. A/58/422.

⁽⁹⁾ Rekisteröinti Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeristössä: Albania, 3. kesäkuuta 2009, nro 46240.

⁽¹⁰⁾ Tältä osin osapuolten olisi viitattava neuvoston päätelmiin ja toimintasuunnitelmaan taloudellisten asioiden rikostorjuntaa koskevista jatkotoimista (neuvoston asiakirja 10125/16 + COR1).

⁽¹¹⁾ Tarvittaessa tutkintaryhmään voi kuulua kansallisia varojen takaisinperinnän asiantuntijoita.

⁽¹²⁾ Lisäyksissä 2 ja 3 on esimerkkejä sanamuodoista.

Lisäys I

YHTEISEN TUTKINTARYHMÄN PERUSTAMISTA KOSKEVAAN MALLISOPIMUKSEEN

Tutkintaryhmän osallistajat

Järjestely Europolin/Eurojustin/komission (OLAFin), perussopimusten puitteissa annettujen määräysten nojalla toimivaltaisten elinten ja muiden kansainvälisten elinten kanssa.

1. Tutkintaryhmän osallistajat

Seuraavat henkilöt osallistuvat ryhmään:

Nimi	Asema	Organisaatio

[*Lisätään jäsenvaltion nimi*] on päättänyt, että sen kansallinen jäsen Eurojustissa osallistuu yhteiseen tutkintaryhmään Eurojustin puolesta / toimivaltaisena kansallisena viranomaisena [\(1\)](#).

Jos joku edellä mainituista henkilöistä ei kykene hoitamaan tehtäviään, hänelle nimetään sijainen. Kaikille asianomaisille osapuolille toimitetaan sijaisen nimeämisestä kirjallinen ilmoitus, joka liitetään tähän sopimukseen.

2. Erityisjärjestelyt

Edellä mainittujen henkilöiden osallistuminen tapahtuu seuraavin edellytyksin ja ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

- 2.1 *Ensimmäinen sopimukseen osallistuja*
 - 2.1.1 Osallistumisen tarkoitus
 - 2.1.2 Siirretyt oikeudet (jos on)
 - 2.1.3 Kustannuksia koskevat määräykset
 - 2.1.4 Osallistumisen tarkoitus ja laajuus

2.2 Toinen sopimukseen osallistuja (tarvittaessa)

2.2.1

...

3. Europolin henkilöstön osallistumista koskevat ehdot

3.1 Yhteiseen tutkintaryhmään osallistuvan Europolin henkilöstön on avustettava kaikkia tutkintaryhmän jäseniä ja tarjottava kaikki Europol-asetuksen mukaiset Europolin tukipalvelut yhteiseen tutkintaan kyseisen asetuksen mukaisesti. He eivät saa soveltaa pakkokeinoja. Osallistuva Europolin henkilöstö voi kuitenkin tutkintaryhmän johtajan (johtajien) ohjeistuksesta ja johdolla olla läsnä yhteisen tutkintaryhmän operatiivisissa toimissa antaakseen paikan päällä neuvoja ja apua pakkokeinoja toteuttaville ryhmän jäsenille edellyttäen, ettei valtiossa, jossa ryhmä toimii, ole tälle oikeudellisia rajoituksia.

3.2 Euroopan unionin erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan 11 artiklan a alakohtaa ei sovelleta Europolin henkilöstöön tämän osallistuessa tutkintaryhmään ^[2]. Jos Europolin henkilöstön jäsen tekee ryhmän tehtäviä suorittaessaan rikoksen tai jos häntä vastaan tehdään rikos, häneen sovelletaan sen jäsenvaltion, jossa tutkintaryhmä toimii, niitä kansallisia säännöksiä, joita sovelletaan vastaavia tehtäviä suorittaviin henkilöihin.

3.3 Europolin henkilöstö voi olla suoraan yhteydessä tutkintaryhmän jäseniin ja antaa kaikille tutkintaryhmän jäsenille kaikki tarvittavat tiedot Europol-asetuksen mukaisesti.

^[1] Tarpeeton yliviivataan.

^[2] Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehty pöytäkirja (konsolidoitu toisinto) ([EUVL C 326, 26.10.2012, s. 266](#)).

Lisäys II

YHTEISEN TUTKINTARYHMÄN PERUSTAMISTA KOSKEVAAN MALLISOPIMUKSEEN

Sopimus yhteisen tutkintaryhmän toiminnan jatkamisesta

Osapuolet ovat päättäneet jatkaa [lisätään päivämäärä] [lisätään allekirjoituspaikka] tehdyllä sopimuksella, jonka jäljennös on tämän liitteenä, perustetun yhteisen tutkintaryhmän (jäljempänä 'tutkintaryhmä') toimintaa.

Osapuolet katsovat, että tutkintaryhmän toimintaa olisi jatkettava sen perustamisen yhteydessä sovitun ajanjakson eli [lisätään päivämäärä, jona ajanjakso päättyy] jälkeen, koska [lisätään tutkintaryhmän tarkoitusta koskeva artikla] artiklassa vahvistettua tarkoitusta ei ole vielä saavutettu.

Kaikki osapuolet ovat huolellisesti tarkastelleet tutkintaryhmän toiminnan jatkamista edellyttäviä olosuhteita. Tutkintaryhmän toiminnan jatkamista pidetään välttämättömänä sen tarkoituksen saavuttamiseksi, jota varten ryhmä on perustettu.

Sen vuoksi tutkintaryhmä jatkaa toimintaansa vielä [ilmoitetaan tietty kesto] tämän sopimuksen voimaantulosta. Edellä mainittua ajanjaksoa voidaan jatkaa osapuolten yhteisellä suostumuksella.

Päivämäärä/allekirjoitukset

Lisäys III

YHTEISEN TUTKINTARYHMÄN PERUSTAMISTA KOSKEVAAN MALLISOPIMUKSEEN

Osapuolet ovat päättäneet muuttaa yhteisen tutkintaryhmän (jäljempänä 'tutkintaryhmä') perustamisesta [*lisätään päivämäärä*] [*lisätään paikka*] tehtyä kirjallista sopimusta, jonka jäljennös on liitteenä.

Allekirjoittajat ovat päättäneet, että edellä mainittua sopimusta olisi muutettava seuraavasti:

1. (Muutos ...)
2. (Muutos ...)

Kaikki osapuolet ovat huolellisesti tarkastelleet tutkintaryhmää koskevan sopimuksen muuttamista edellyttäviä olosuhteita. Tutkintaryhmää koskevan sopimuksen muutosta (muutoksia) pidetään välttämättömänä (välttämättöminä) sen tarkoituksen saavuttamiseksi, jota varten ryhmä on perustettu.

Päivämäärä/allekirjoitukset

Liite IV - Tarkistuslista operatiivisten toimintojen suunnittelua ja koordinointia varten

1. Yleistä

Jotta yhteinen tutkintaryhmä voi toimia tehokkaasti, kumppanit voivat sopia käytännön järjestelyistä – jos ne eivät jo sisälly yhteistä tutkintaryhmää koskevaan sopimukseen – jotka koskevat muun muassa seuraavia aiheita:

Tutkinnan tavoitteet (lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä)

Tietojen ja todistusaineiston vaihto: viestintäkanavat ja viestinnän säännöllisyys, esim. SIENAn käyttö Europolin välityksellä henkilö- tai muiden arkaluonteisten tietojen välittämiseksi turvallisesti, tai suojattu sähköpostiyhteys Eurojustin laitteiston kautta

Tutkintatoimien koordinointi: operatiivisten tiedotustilaisuuksien säännöllisyys ja niitä koskevat menettelyt (läsnäolo tai videoyhteys)

Lähetettyjen jäsenten rooli: toimeksiannon ajoitus ja kesto; mahdolliset tehtävät toimintavaltiossa

Hallinto ja logistiikka: työkieli, varusteet (toimistotilat, ajoneuvot, tietotekniset välineet, muut), resurssit, henkilöstö

Julkistamista ja tutkintakelpoisuutta koskevat vaatimukset: vastaavien kotimaisten sääntöjen selventäminen ja yhteisten tutkintaryhmien operaatioiden kannalta mahdollisesti merkityksellisten erityisvaatimusten määrittäminen

Rahoitustuki: rahoitushakemusten ja korvauspyyntöjen toimittamista koskeva tehtävänjako

Syytteesenpanostrategiat: lainkäyttövaltaa koskevat järjestelyt, mukaan lukien mahdollinen toimivallan siirto.

2. Eri rikoksiin liittyviä kysymyksiä

Yhteisten tutkintaryhmien osallistujat saattavat haluta harkita näitä lisäjärjestelyjä seuraavien rikosten osalta:

Ihmiskauppa: erityisjärjestelyt uhrien tukemiseksi

Huumausaineiden laiton kauppa: näytteiden käsittely ja niiden rikostekniset lisätutkimukset, myös kulujen kattaminen

Euron väärentäminen: yhteistyö Euroopan keskuspankin ja/tai kansallisten pankkien kanssa, myös Europolin rahan väärentämistä tutkivan työryhmän kanssa

Rahanpesu ja varallisuuden takaisinhankinta: kolmansien valtioiden kanssa tehtävän yhteistyön koordinoiminen; erityisjärjestelyt, joilla vastataan tutkinnan taloudellisesta ulottuvuudesta, järjestelyt varojen jäljittämistä, jäädyttämistä, takavarikointia, hallinnointia ja varojen jakamista varten ryhmän kumppaneiden kesken (ja tarvittaessa sellaisten valtioiden kanssa, jotka eivät ole mukana ryhmässä), myös pikaisesti toteutettavat toimenpiteet, joilla estetään varojen hävittäminen, olemassa olevien verkostojen käyttö (kuten CARIN ja muut alueelliset verkostot varallisuuden takaisinhankintaa varten)

Väärentäminen: yksityisten tahojen osallistumisen ehdot; talousrikostutkinnan käynnistäminen ja koordinoiminen

Omaisuusrikokset: takavarikoitujen tavaroiden varastointi, myös varastointikustannusten jakaminen

Kyberrikollisuus: yksityisten tahojen osallistumisen ehdot; EU:n ulkopuolisten maiden osallistuminen

Jos on tarpeen selventää erityyppisten rikosten tiettyjä näkökohtia, Europolin asiantuntijoihin ja analyyttikkoihin sekä Eurojustin kansallisiin toimipisteisiin voidaan ottaa yhteyttä, ja operatiivisten tai koordinoitukokousten aikana voidaan etsiä ratkaisuja (ks. liite II).